

BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES

MEMÒRIA

ESCOLES + SOSTENIBLES

L'escola és la protagonista
i la ciutat el millor escenari
per aprendre

www.barcelona.cat/escolessostenibles

ESCOLES
+ SOSTENIBLES

Curs 2015/2016

Qui som?

Què fem?

Com ho fem?

Som xarxa

Qui som?

La xarxa Barcelona + Sostenible

El programa Escoles + Sostenibles

Missió i objectius

Membres de la xarxa

La xarxa Barcelona + Sostenible

Diverses empreses, entitats, col·legis professionals, universitats, institucions i centres educatius han signat el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#), passant a formar part d'una xarxa d'actors per la sostenibilitat, que cooperen entre sí, que intercanvien informació, que comparteixen resultats i que participen d'un procés d'aprenentatge i canvi col·lectiu.

Visiteu el web de la **xarxa**
[Barcelona + Sostenible](#)

Escoles + Sostenibles

El [programa Escoles + Sostenibles](#) va néixer l'any 2001 en el marc del **Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona**, amb l'objectiu de contribuir a la sostenibilitat des de l'educació i amb el reconeixement de les escoles com a agents de canvi a la ciutat.

Es per això que des de l'Ajuntament de Barcelona es promou l'adhesió dels centres educatius de la ciutat a formar part d'aquesta xarxa, formada per [351 centres \(dades curs 2015-2016\)](#) i en la que hi han participat un total de 434 al llarg dels seus 15 anys de recorregut.

Quins [centres formen part de la xarxa](#)?

Aprentatge
Responsabilitat
Participació
Innovació
Cooperació
Flexibilitat
Sostenibilitat
Protagonisme
Experiència
Ciutadania
Llarg termini
Transformació

Principis

Acompanyar els equips dels centres educatius per fomentar la **cultura de la sostenibilitat** als centres, incorporant criteris de sostenibilitat en tots els àmbits de la tasca educativa: l'entorn físic, la gestió del centre, el currículum, la vida quotidiana i la comunitat.

Objectius

Desenvolupar una **mirada crítica** sobre les accions realitzades i un procés d'aprenentatge que ens **capacita i ens apodera**.

Comunicar i difondre accions significatives impulsades des de l'escoles, en les que **l'alumnat sigui el protagonista** del procés d'aprenentatge.

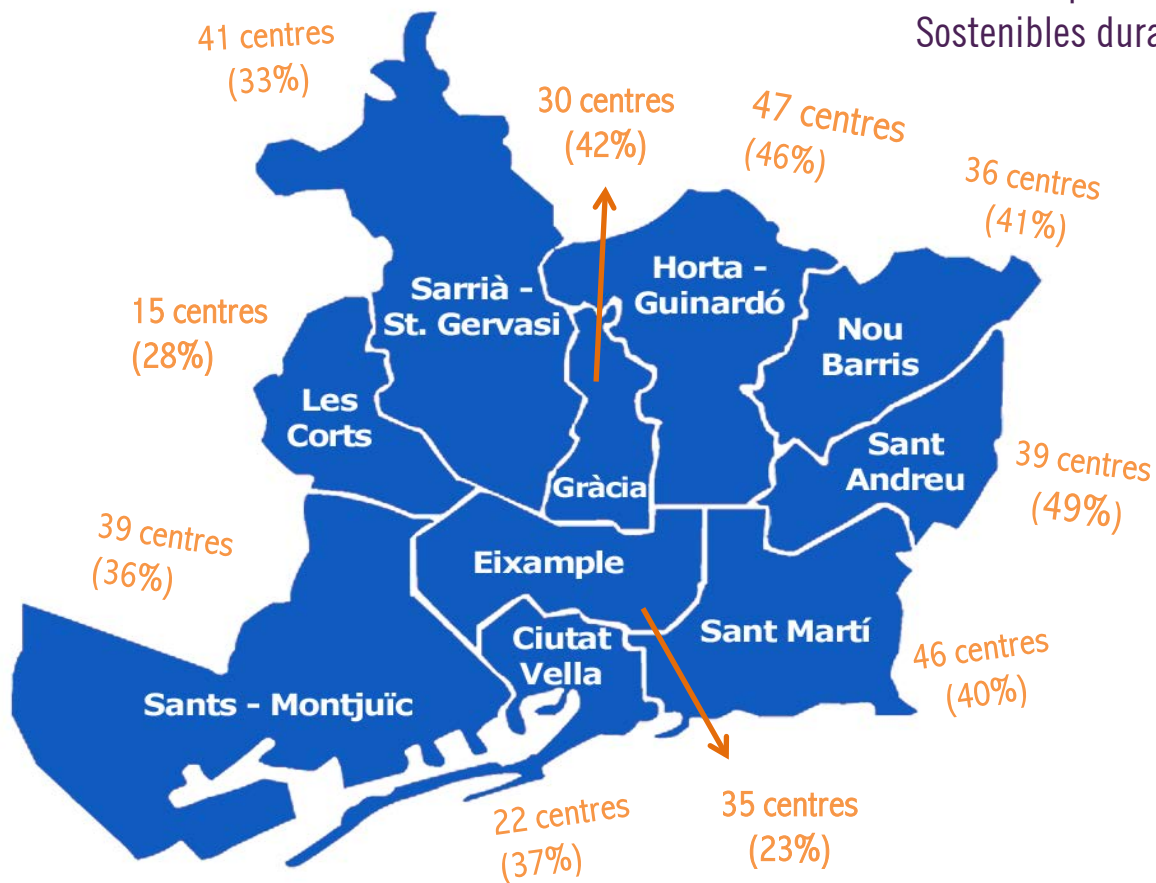
Ajudar a la comunitat educativa a **transformar** l'entorn com a resultat d'un procés de participació i cooperació ciutadana, en un centre determinat, entre diferents centres educatius i amb entitats públiques i privades de la ciutat.

Membres de la Xarxa

Mapa de Barcelona - Centres de la xarxa per districte

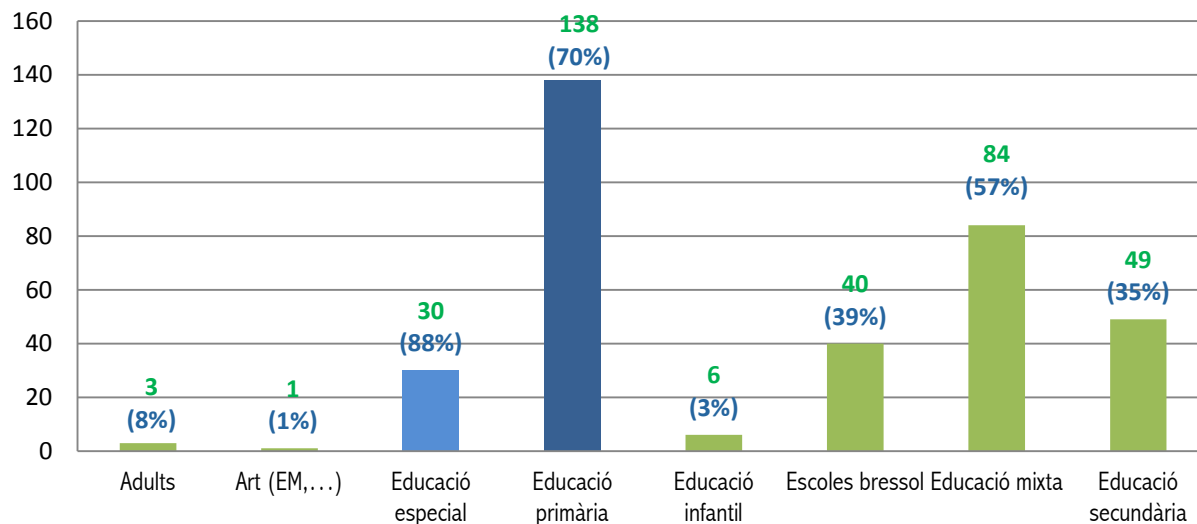
21 centres educatius

s'han incorporat al programa Escoles + Sostenibles durant el curs 2015-2016

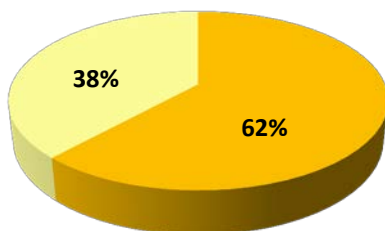
Membres de la Xarxa

Tipologia de centres de la xarxa (percentatge sobre total de la ciutat)

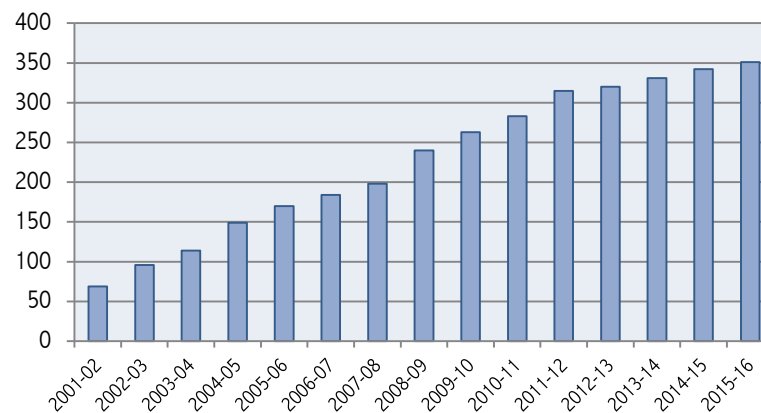

Titularitat dels centres

Centres públics Centres privats-concertats

Evolució nombre de centres per curs

Què fem?

El procés

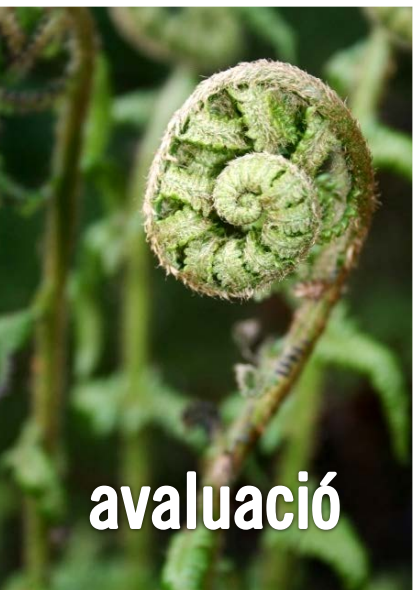
Les nostres accions

Treball en microxarxes

Altres iniciatives de ciutat

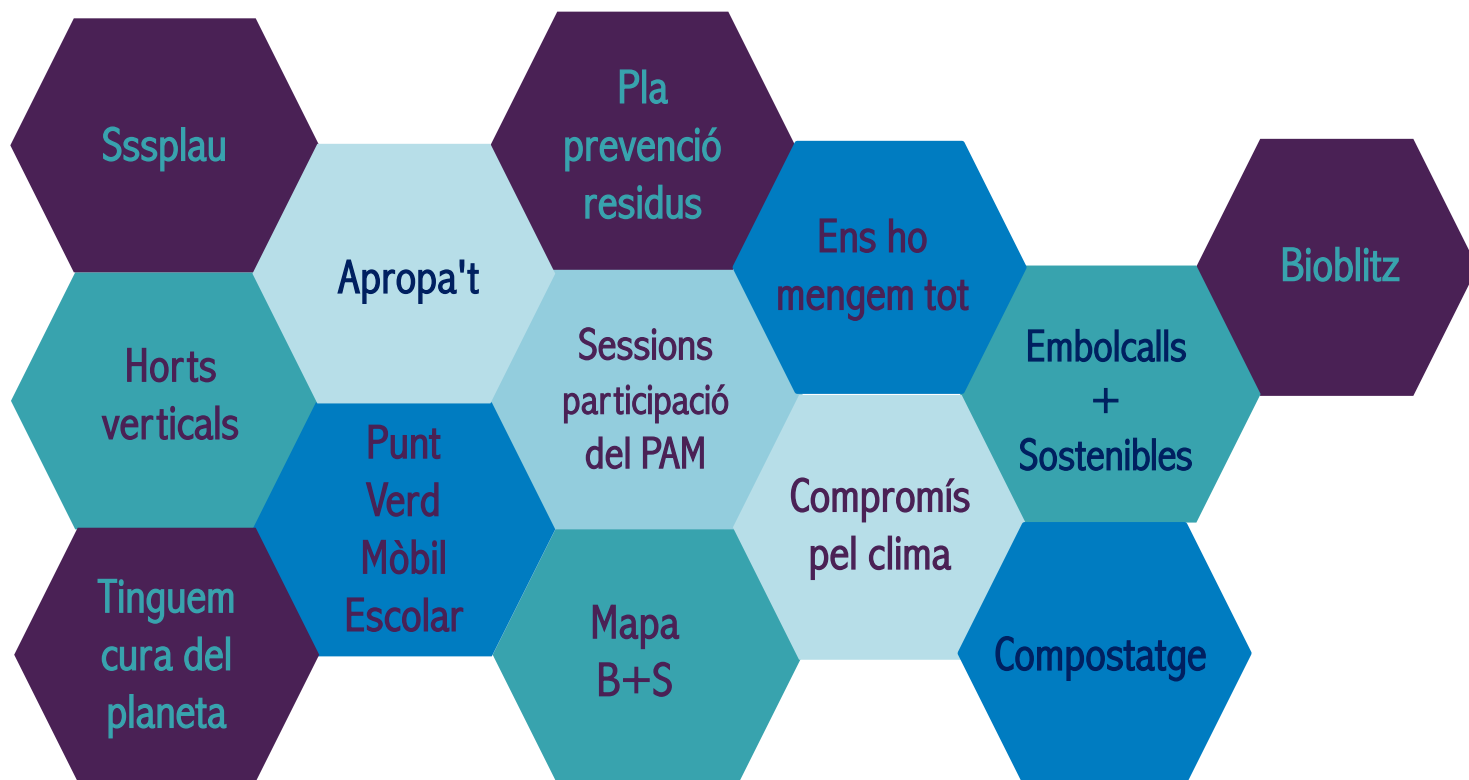
El procés

El viatge dins la xarxa Barcelona Escoles + Sostenibles és un procés de millora contínua, en espiral...

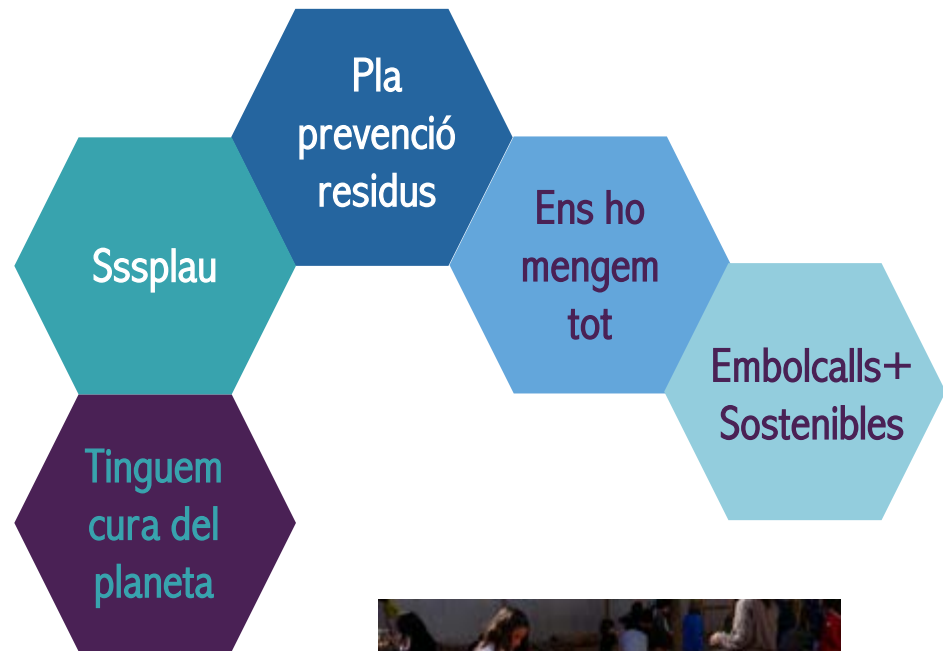
Les nostres accions

Barcelona Escoles + Sostenibles ha desenvolupat diversos projectes de col·laboració.

Treball en microxarxes

Xarxa de centres educatius que, utilitzant la metodologia de Bcn Escoles + Sostenibles, desenvolupen, al mateix temps, [projectes centrats en la mateixa temàtica](#).

1

Reforçar el procés metodològic d'elaboració de projectes en educació per la sostenibilitat.

Objectius

2

Dur a terme accions alineades amb els plans de l'Ajuntament per avaluar-ne els objectius i disposar de dades.

3

Compartir bones pràctiques entre centres en una mateixa temàtica.

Hi ha un **acompanyament i seguiment** per part de la secretaria del programa i, en alguns casos, de recursos i tècnics especialitzats. Permet intercanviar, compartir experiències i comparar dades.

Treball en microxarxes

Sssplau

L'Sssplau és una proposta educativa que analitza la realitat de cada centre, la identificació dels sorolls dels d'espais i moments del dia que són més problemàtics, i la comprensió dels seus efectes sobre la salut i sobre l'aprenentatge, per tal de portar a terme accions que millorin la seva **qualitat acústica**.

Guanyador del premi en
comunicació
ambiental del Col·legi
d'Ambientòlegs de
Catalunya.

30 centres
participants

* S'han pogut fer intervencions de millora a **11 centres**.

* S'han repartit més de **10.000 topalls** per a les cadires dels menjadors als **19 centres** que ho han sol·licitat.

Treball en microxarxes

Tinguem
cura del
planeta

La Conferència Internacional de Joves [Tinguem Cura del Planeta](#) és un procés que convida joves de tot el món a reflexionar i actuar per millorar el planeta.

És un procés educatiu que busca el compromís i la responsabilitat dels joves mitjançant un procés interactiu dut a terme per joves d'entre 13 i 16 anys de diferents localitats, regions, països i continents que aprenen i actuen units per un objectiu comú: tenir cura del planeta.

3 alumnes escollits delegats
per a la Conferència estatal
del curs 2016-2017.

10 dels centres
participants són del programa
Escoles+Sostenibles.

Aquest curs s'ha celebrat la **V Conferència catalana**, amb la participació de 125 joves i 40 docents, de 32 centres educatius de secundària d'arreu de Catalunya.

Treball en microxarxes

Ens ho mengem tot

Ens ho mengem tot proposa dedicar una setmana de cada mes, de gener a maig, a analitzar i estudiar el grau de malbaratament d'un determinat aliment protagonista als menjadors escolars i el concepte de petjada ecològica de l'origen d'aquests.

30 centres participants

Aquest recurs està especialment pensat per als **monitors/es de menjador** però enguany s'ha relacionat amb el currículum escolar i la tasca del professorat.

Aquest curs s'han creat uns **titelles** de cada aliment i s'han ofert en préstec als centres.

Treball en microxarxes

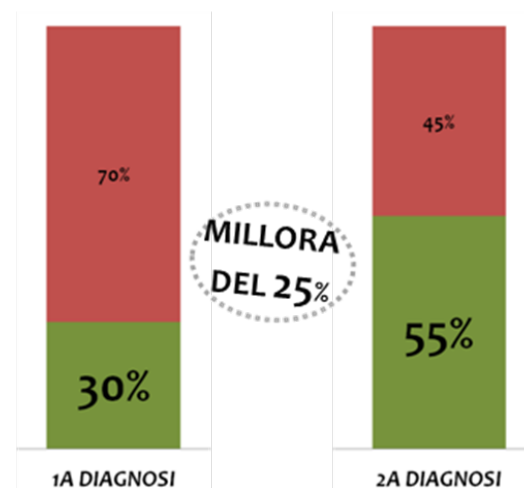
La proposta d'[Embolcalls+sostenibles](#)/Esmorzars+saludables té com a objectiu fomentar als centres educatius la reducció dels envasos utilitzats en els esmorzars a partir d'un **pla de prevenció d'embolcalls**. També planteja la possibilitat de fer un anàlisi del tipus d'esmorzar i avançar vers **hàbits d'alimentació saludables**.

Embolcalls
+
Sostenibles

72 centres
participants

Ús d'embolcalls reutilitzables

Treball en microxarxes

Pla de
Prevençió
de
Residus

En el marc del [pla de prevenció de residus](#) de l'Ajuntament de Barcelona, l'objectiu d'aquesta proposta és **assessorar i fer un seguiment personalitzat** dels centres educatius interessats en implantar un **pla de prevenció de residus** al seu centre.

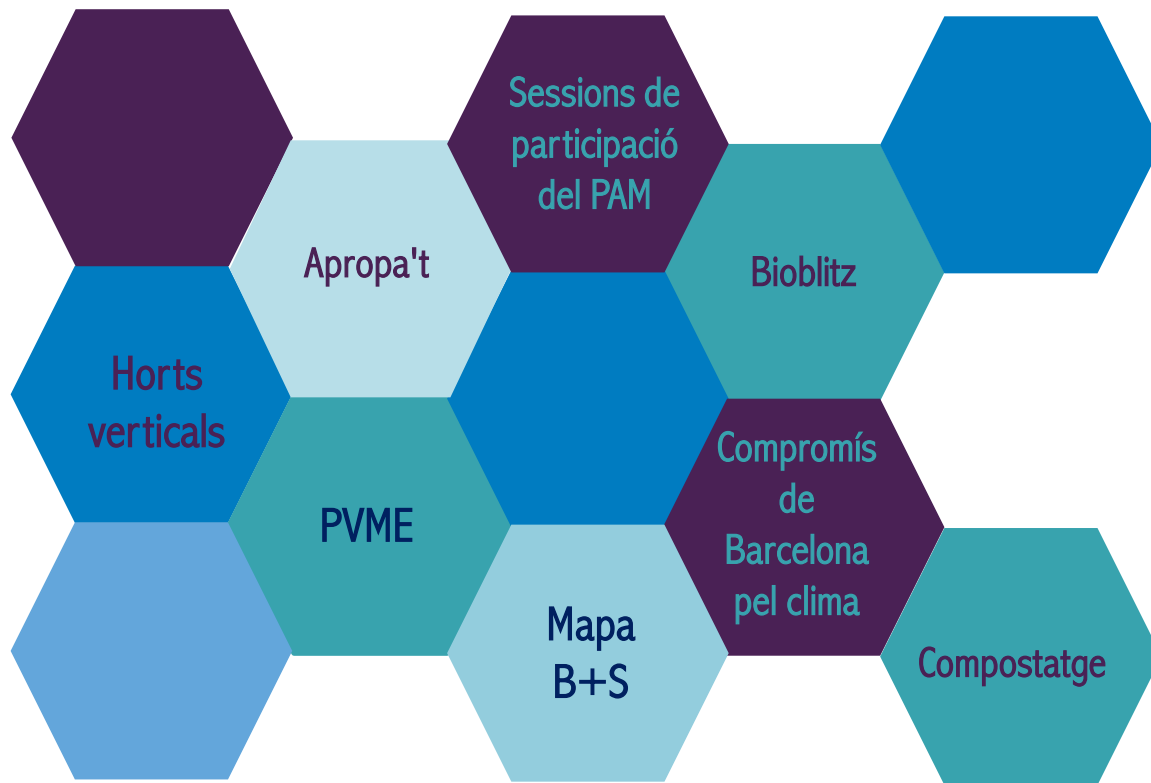

+prevenció,
-residus

11 centres
han elaborat el seu
Pla de Prevenció de Residus

Altres iniciatives de ciutat

Altres iniciatives de ciutat

Horts verticals

La creació i **ampliació d'espais verds i d'horts escolars** als patis dels centres educatius ha estat una demanda que no ha deixat d'incrementar any rere any des de l'inici del programa el curs 2001-2002.

El curs 2013-14 amb l'acord de col·laboració entre **Parcs i Jardins** i l'**Obra Social de La Caixa** va sorgir l'oportunitat d'iniciar un projecte innovador amb la construcció d'alguns horts verticals a les escoles que més ho necessitessin, en el marc del programa d'horts urbans públics. Aquest curs se n'han executat 4 fent un total de 14, cadascun de 6 m².

4 nous horts verticals
d'un total de 14

Altres iniciatives de ciutat

Apropa't
al parcs

Apropa't als parcs és una proposta per **repensar el parc com un espai educatiu**, fer un ús responsable de l'espai, entendre'l, viure'l, gaudir-ne i fer-hi accions que el millorin.

Sortir de l'escola i aprofitar el conjunt de recursos que ofereix la ciutat permet desenvolupar coneixements, actituds i procediments necessaris tant per a la formació integral de l'alumnat com per a la seva comprensió de la realitat.

Apropa't
als parcs!

15 centres
participants

Actuacions en parcs o espais públics de la ciutat

Altres iniciatives de ciutat

Punt
Verd
Mòbil
Escolar

El Punt Verd Mòbil Escolar neix de la necessitat dels centres escolars de la ciutat de Barcelona de trobar un sistema pràctic per **desfer-se d'aquells residus generats al centre** que no disposen d'una recollida selectiva i per les seves característiques la requereixen.

Des del març de 2007, l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de tots els centres educatius de la ciutat un **camió exclusiu** que en facilita la seva recollida i suposa un recurs educatiu per a la sensibilització de les problemàtiques relacionades amb els residus.

120 centres han
demanat el camió

Altres iniciatives de ciutat

Pla d'Actuació Municipal

El curs 15-16 es va obrir un procés participatiu del [Programa d'Actuació Municipal \(PAM\) 2015-2019](#) a tota la ciutadania. Dins d'aquest marc, [5 centres educatius de la xarxa d'E+S van participar](#) en una sessió d'intercanvi i debat intercentres.

Es van organitzar **sessions individuals** a cadascun dels centres, en les quals es va treballar amb el grup classe i van sorgir diferents propostes entorn a l'eix 3 del PAM: la transició ecològica.

32 joves
participants

Dinàmiques d'intercanvi per posar en comú les seves propostes.

Posada en comú i votació personal de les més significatives.

Construcció, per grups, de prototips amb diferents materials: cartolines, taps, plastilina, etc. de les propostes més votades.

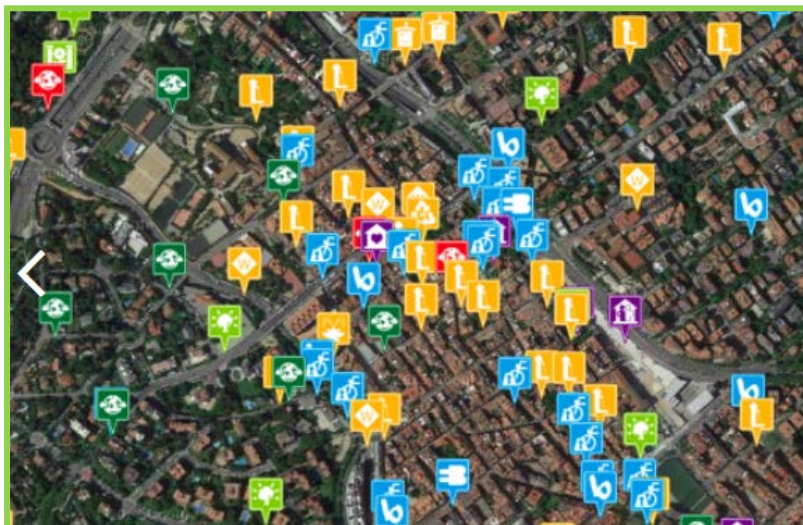
Petits grups d'alumnes de diferents centres per debatre sobre aquestes propostes relacionades amb les diferents línies estratègiques: medi ambient i espai públic, verd públic i biodiversitat, urbanisme per als barris, mobilitat sostenible i energia i canvi climàtic.

Altres iniciatives de ciutat

El [Mapa B+S](#) és una oportunitat per fer visible la contribució que tots nosaltres fem per millorar la nostra ciutat, des d'iniciatives petites o incipients fins a projectes grans i consolidats. També és una eina de **reconeixement comunitari**, de comunicació i de sensibilització.

Mapa
B+S

[Mapa B+S](#). Totes les escoles hi apareixen identificades amb la icona “Escoles + Sostenibles”. *

Pengeu les vostres
fotos i relats al
[Mapa!](#)

* Escoles + Sostenibles
Informació i educació ambiental

Altres iniciatives de ciutat

Compromís
de Barcelona
pel clima

Constitució dels Grups de Treball i Equips de Projecte de la xarxa B+S (9 de març).
[Sessions de treball](#) sobre la proposta per definir i planificar un projecte: model CANVAS (7, 14 i 28 d'abril) i de comunicació i preparació de pòsters dels projectes pel “Fem Xarxing” (8 de juny).

Tota la informació del Compromís de Barcelona pel Clima, la tasca dels equips de projecte i els compromisos que prenen les organitzacions es publiquen al web de [Compromís pel Clima](#) que es va presentar en el marc de la COP 21 (novembre).

Grups de Treball i
Equips de Projecte
Barcelona + Sostenible

Feu un cop d'ull a tot el
[procés de creació](#)
del Compromís pel Clima

9 projectes de les entitats
de la Xarxa B+S

Altres iniciatives de ciutat

Cada any el Museu de Ciències de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, l'AMB i l'Institut Botànic organitzen la BioBlitzBcn, unes **jornades de descoberta de la flora i fauna** en què tan les escoles com tota la ciutadania descobreixen la natura urbana de la mà de naturalistes experts.

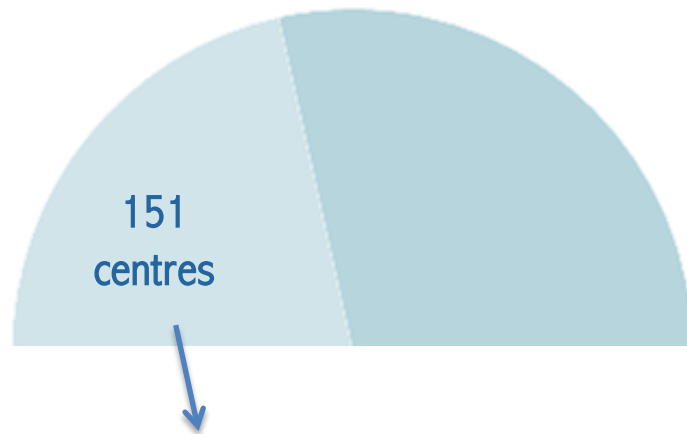
* Sobre plantes vasculars, ocells, mixomicets, líquens, fongs, insectes, formigues, aràcnids, algues, papallones i artròpodes en general.

Altres iniciatives de ciutat

Compostatge

És un recurs que permet fer del compostatge tant una **pràctica diària de gestió i prevenció dels residus** com un contingut curricular teòric i pràctic, enfortint la comprensió dels cicles de la matèria en els sistemes naturals i donant coherència a totes les activitats realitzades entorn els horts i jardins escolars.

Dels 351 centres de la xarxa

Ja disposen d'un compostador en funcionament

Com ho fem?

Assessoraments

Formació de professorat

Accions d'intercanvi

Comunicació

Recursos del programa

Assessoraments

La missió principal de la secretaria d'Escoles + Sostenibles és acompanyar als centres perquè desenvolupin el seu projecte

268 assessoraments

109 realitzats directament al centre educatiu

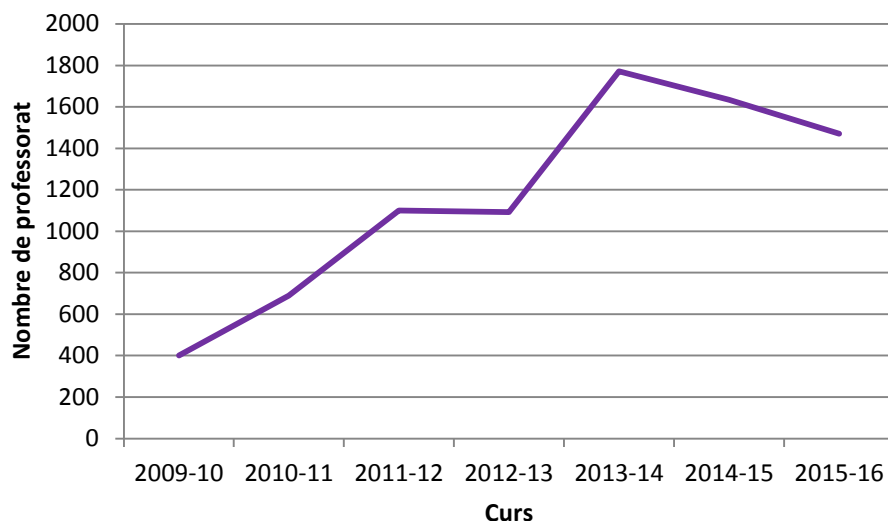
31 realitzats a la Secretaria

128 via mail o telèfon

559 persones en representació del 63% dels centres

Evolució participació professorat Pla de formació

81 sessions de
formació de
professorat

177 hores
de formació

1.471
participants
a totes les
sessions

Accions d'intercanvi

Compartim experiències entre centres...

1.750 persones hi han participat

26 actuacions durant aquest curs

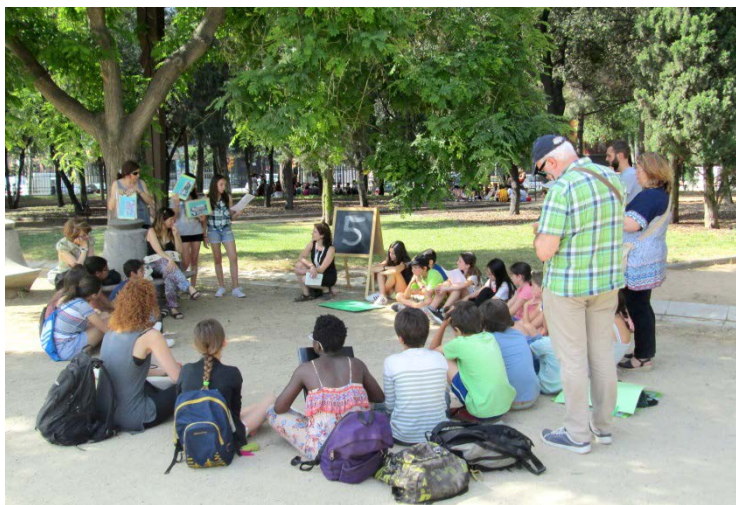
- [Aula Ambiental Bosc Turull](#)
- [I Congrés català d'Acústica. Acusti.cat](#)
- Aprenentatge i servei (com [aquest](#))
- [Exposició Camins de natura - Casa de l'Aigua](#)
- [I moltes més...](#)

Aula Ambiental
**Bosc
Turull**

Accions d'intercanvi

Els actes de signatura i de cloenda (primària i secundària) són els dos esdeveniments anuals en els quals representants de tots els centres del programa poden intercanviar i compartir experiències.

581 persones han assistit als actes
(en representació de 77 centres educatius)

Comunicació

Portal web escoles + Sostenibles

Subscriuiu-vos al
[nostre butlletí!](#)

2.129 subscriptors
del butlletí Notícies

18 bulletins
quinzenals

34'65%
obertura de
mitjana

80 notícies
publicades
d'escoles

Feu servir l'etiqueta
[#EscoleSostenibles](#)

Twitter

Difusió del programa E+S a través de l'etiqueta
[#EscoleSostenibles](#)

Activitat amb l'usuari [@BCN_Ecologia](#)

Recursos del programa

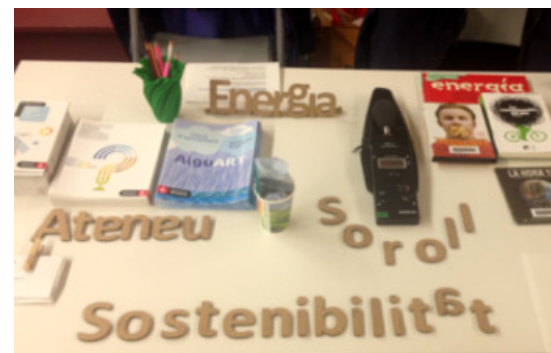
Des del programa [oferim recursos](#) per fer possible els projectes als centres.

- Guies
- Llibres
- Espècies vegetals del viver municipal
- Compostadors
- I molts més!

sdea SERVEI DE DOCUMENTACIÓ
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Consulta [el web de l'SDEA](#)

El [Servei de Documentació d'Educació Ambiental \(SDEA\)](#) és un centre especialitzat en informació i recursos d'educació ambiental adreçat a persones i entitats interessades en el treball educatiu per la sostenibilitat, especialment en l'àmbit urbà.

1.040 recursos lliurats en préstec

204 consultes
presencials han
estat de centres
educatius

(56% del total)

(38% del total)

175 educadors
han utilitzat
l'SDEA

(23% del total)

104 estudiants
han utilitzat
l'SDEA

Som xarxa

a Catalunya

Secretaria Tècnica de la [Xarxa d'Escoles Sostenibles de Catalunya](#) (Xesc)

Jornada d'horts escolars ecològics a Can Besora, Mollet del Vallès. 7 de juliol

V Conferència Catalana de Joves “[Tinguem Cura del Planeta](#)”.
Barcelona, 27 d'abril de 2016

a l'Estat

Participació II Seminario de profesorado [ESenRED](#)
(CENEAM – Segovia), 4-6 de juliol 2016

al món

UNESCO – Seguiment i aportació d'indicadors al Partner Networks of the Global Action Programme on ESD.

Hong Kong-EU School e-Learning Project «Green Living and Sustainability in the Community». L'Institut Ernest Lluch va ser el guanyador; 3 alumnes van viatjar a Hong Kong durant el mes de novembre i els seus partners xinesos van tornar la visita al juny.

Secretaria Escoles + Sostenibles

La Fàbrica del Sol. Pg. de Salvat Papasseit, 1. 08003 Barcelona

Tel. 93 256 25 93

www.barcelona.cat/escolessostenibles

[#EscoleSostenibles](https://twitter.com/EscoleSostenibles)

Coordinació: Alba Galofré

Equip tècnic: Clara Soler

Laia Capdevila

Marta Vilar

Melani Márquez

Mireia Abril

Mireia Pou

Comunicació: Gina Güell

Administració: Sandra Manso

Amb la col·laboració de:

**Ajuntament
de Barcelona**